

1.6.4

(בעינין טעם מרור וליכא) → 38b (טרוקנין) 37b

1. לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני כי בחפזו יצאת מארץ מצרים...פרק טז פסוק ג
 2. אל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו: במדבר פרק כג פסוק כב
 3. המוליך במדבר הגדל והגורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים המוציא לה מים מצור החלמיש: דברים פרק ח פסוק טו
 4. ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני ה' אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים: שמות ו:ו

- I on various breads
- a *דough thrown into oven*: dispute between בבל/א"י if it is בחלה
 i *ד' יוסף*: the ברכה is במ"מ; but if one is קובע סעודה (as מר זוטרא used to do) – afterwards ג' ברכות and המוציא –
 1 *Note*: it can be used for מצה, as it is עוני (v. 1)
- b *כנותח הבבלי*: (similar to *טרוקנין*, or *dough wrapped around skewer*, or made to add to) פטור מן החלה
 i *Challenge*: בריתא – חלה liable for
 ii *Resolution*: depends how it's made – if thick (like bread) – חייב; if narrow – פטור
- II Byproducts of fruit
- a *Date honey*: שהכל as it is just זיעה of the fruit
 i *Follows*: ר' יהושע (ר"א א) re: liability for eating date honey, apple wine and vinegar of תרומה (פטור)
- b *Question posed to דבא* on טרימא (smashed fruits) –
 i *Answer*: בפה"ע, and it may be done to תרומה (as it maintains the fruit), but not to turn it into mead
- III שתיא (mixture of toasted barley and honey)
- a שהכל דב
 b במ"מ שמואל
 i *דב חסדא*: no dispute; if thick, במ"מ, if thin – שהכל (used for medicinal purposes)
 ii *Challenge* (ר' יוסף): we allow mixing שתיא on שבת → can't be medicinal
 1 *Block* (אביי): we allow any foods if taken for medical purposes, the person is intending to eat and the therapeutic result is inherent/automatic
 2 *Note*: we need the משנה in שבת (that all foods may be eaten on שבת for medicinal purposes) and רב – who taught that even something made לכתחילה for medicine still obtains a ברכה as per the הנאה
- IV Analysis of next clause in 'א משנה – that we say המוציא on bread
- a *ברייתא*: regarding wording of ברכה
 i המוציא לחם מן הארץ דבנן
 ii מוציא לחם מן הארץ ד' נחמיה
 1 *דבא*: all agree that מוציא means "that took out" (past tense), as per v. 2
 2 *Disagreement*: regarding המוציא
 (a) *דבנן*: means "took out" (past tense) as per v. 3
 (b) *ד"נ*: means "takes out" (present tense) as per v. 4
 (i) *דבנן*: v. 4 means "when I will take you out, I'll give you a sign so that you will know that I am the one who took you out"
 (c) *Story*: with זביד ר' son who was an expert in ברכות...he said מוציא to avoid dispute
 (d) *Final ruling*: המוציא as per רבנן
- V Analysis of next clause in 'א משנה – saying בפה"א on vegetables (יהודה ר' dissent is taken up much later on)
- a *Observation*: vegetables are taught in parallel with bread
 i *Just as*: bread is improved by cooking/baking; so too, vegetables that are improved by "fire" –
 1 *Therefore*: boiled vegetables generate בפה"א
 (a) *ד' חסדא*:
 (i) בפה"א are always שלקות דב
 (ii) שהכל שלקות ד' יוחנן
 (iii) *ד' חסדא*: if the "raw" ברכה is שהכל (e.g. cabbage, beets, pumpkins) - then "boiled" is בפה"א
 1. *But*: if the "raw" ברכה is בפה"א (e.g. garlic/leek) – then "boiled" is שהכל
 (b) *Clarification*: ר' יוחנן also ruled that שלקות are בפה"א, implying that they retain original status
 (i) *Challenge*: שלקות may not be used for מרור
 (ii) *Answer*: in that case, we require טעם מרור and it is gone via the boiling